

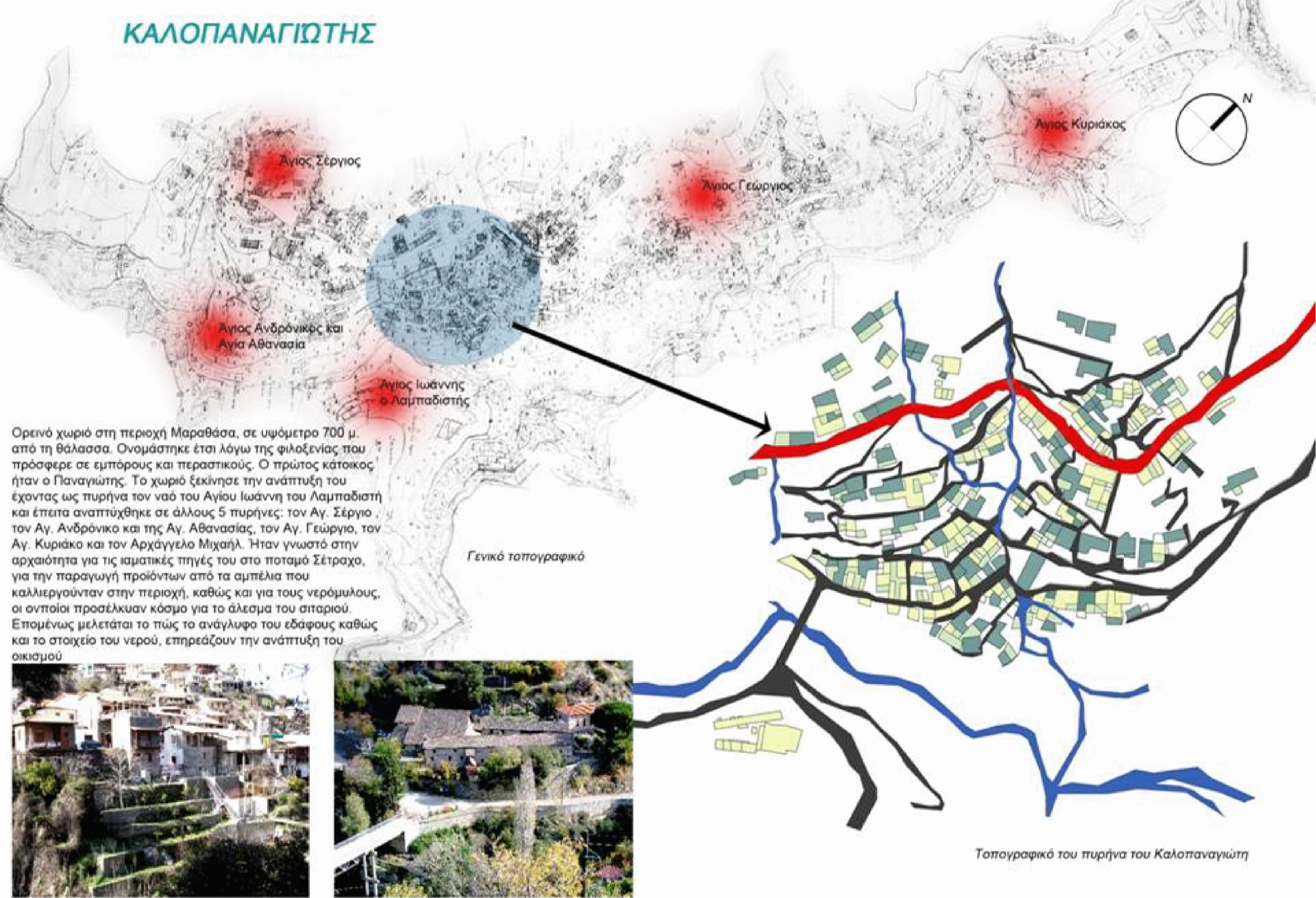
Ένταξη στο τοπίο

Γεωργίου Νίκη, Δεμαρτίνου Ελίζα, Οικονόμου Κυριακή, Παπαδοπούλου Ανδρούλα

ΚΑΛΟΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

Ορεινό χωριό στη περιοχή Μαραθάσα, σε υψόμετρο 700 μ. από τη θάλασσα. Ονομάστηκε έτσι λόγω της φιλοξενίας που πρόσφερε σε εμπόρους και περαστικούς. Ο πρώτος κάτοικος ήταν ο Παναγιώτης. Το χωριό ξεκίνησε την ανάπτυξη του έχοντας ως πυρήνα τον ναό του Αγίου Ιωάννη του Λαμπαδιστή και έπειτα αναπτύχθηκε σε άλλους 5 πυρήνες: τον Αγ. Σέργιο τον Αγ. Ανδρόνικο και της Αγ. Αθανασίας, τον Αγ. Γεώργιο, τον Αγ. Κυριάκο και τον Αρχάγγελο Μιχαήλ. Ήταν γνωστό στην αρχαιότητα για τις ιαματικές πηγές του στο ποταμό Σέτραχο, για την παραγωγή προϊόντων από τα αμπέλια που καλλιεργούνταν στην περιοχή, καθώς και για τους νερόμυλους, οι οποίοι προσέλκυαν κόσμο για το άλεσμα του σιταριού. Επομένως μελετάται το πώς το ανάγλυφο του εδάφους καθώς και το στοιχείο του νερού, επηρεάζουν την ανάπτυξη του οικισμού

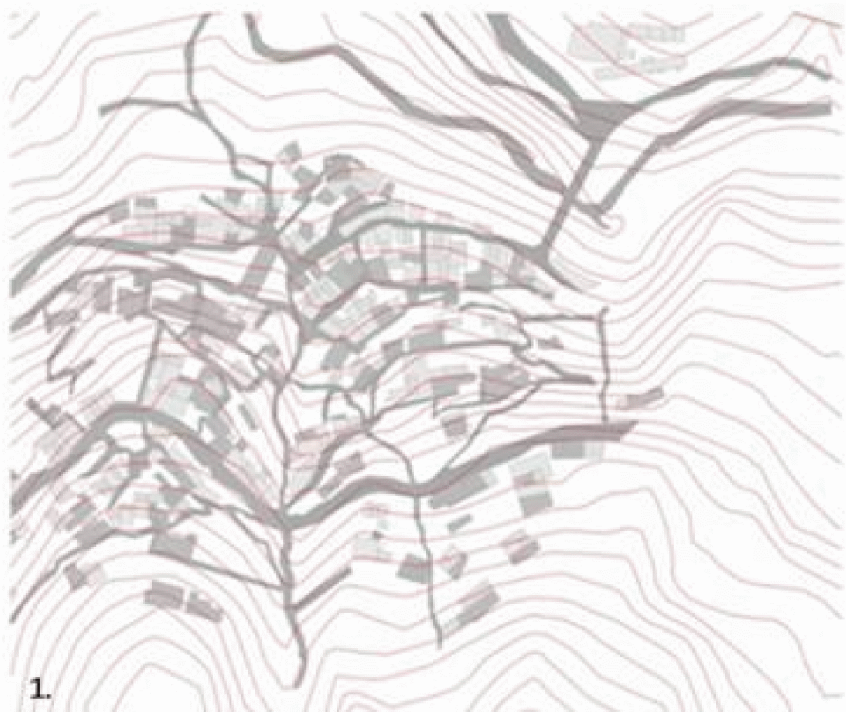
Καλοπαναγιώτης, δώμες

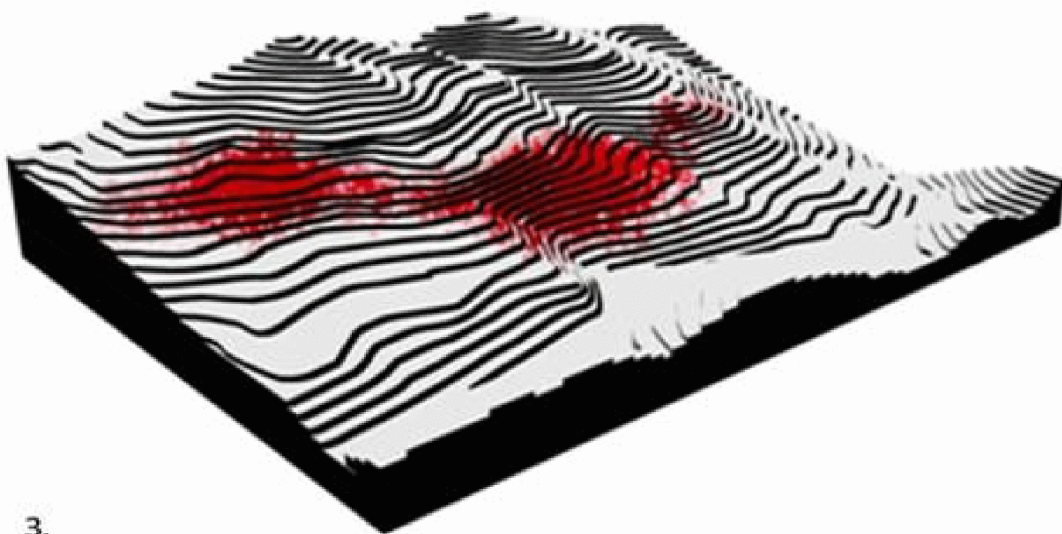
Αγιος Ιωάννης ο Λαμπαδιστής

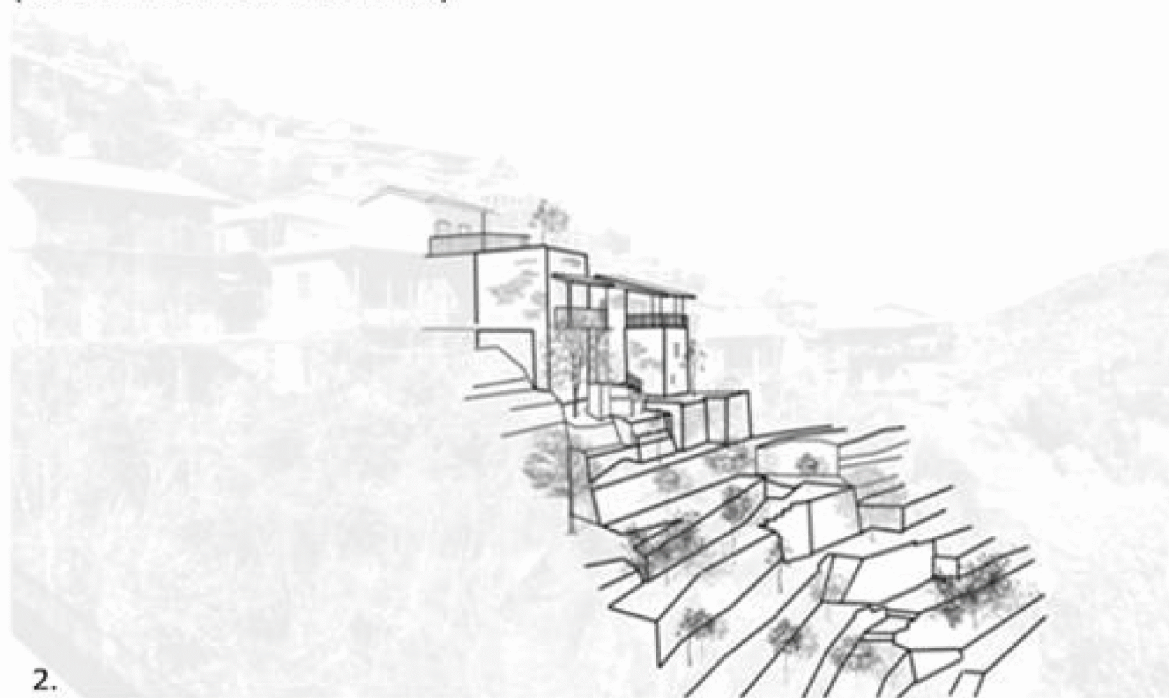
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΣΤΟ ΑΝΑΓΛΥΦΟ ΤΟΥ ΕΔΑΦΟΥΣ

Χωροθέτηση οικισμού και διαμόρφωση οδικού δικτύου σύμφωνα με τις υψομετρικές καμπύλες

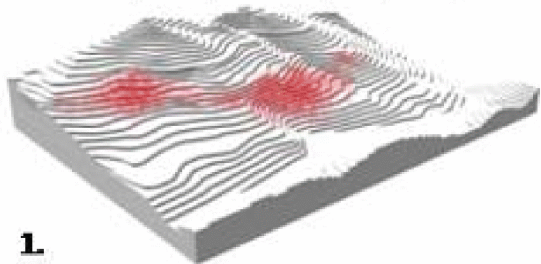
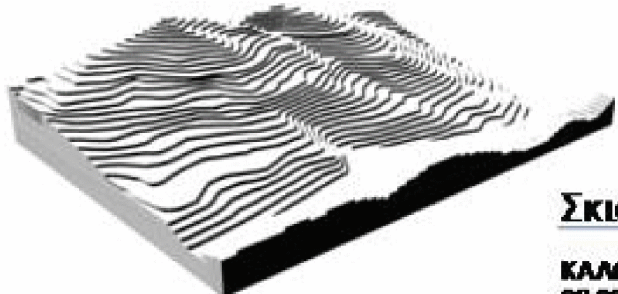
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΔΟΜΩΝ ΓΙΑ ΕΞΟΜΑΛΥΝΣΗ ΤΟΥ ΕΔΑΦΟΥΣ (ΔΟΜΗΣΗ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ)

Η μορφολογική εξέλιξη του οικισμού επηρεάστηκε άμεσα από το ανάγλυφο του εδάφους. Οι έντονες υψομετρικές διαφορές ανάγκασαν τους κατοίκους να τοποθετήσουν τις κατοικίες τους με τέτοιο τρόπο ώστε να ακολουθούν το σχήμα των υψομετρικών καμπύλων όπως φαίνεται στο τοπογραφικό της εικόνας 1. Επιπλέον παρατηρούμε πως και η δημιουργία οδικού δικτύου στηρίχτηκε πάνω σε αυτές (εικ.1). Ένας άλλος τρόπος εξομάλυνσης της έντονης διαφοράς του ύψους είναι η δημιουργία δόμων, όπως φαίνεται στο σχήμα 2, οι οποίες χρησιμοποιήθηκαν και για να διευκολυνθεί η κατασκευή των σπιτιών αλλά και για να δημιουργηθεί επαρκής χώρος για καλλιέργεια. Στην εικόνα 3 απεικονίζεται με κόκκινο χρώμα η τριδιάστατη μορφή του οικισμού του Καλοπαναγιώτη.

Ανάγλυφο εδάφους

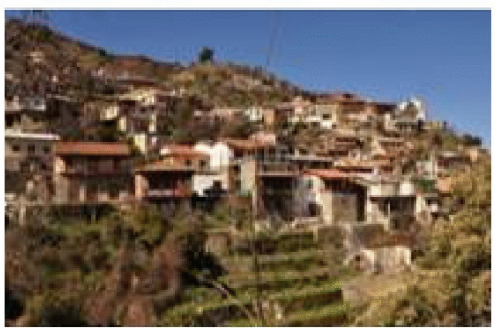
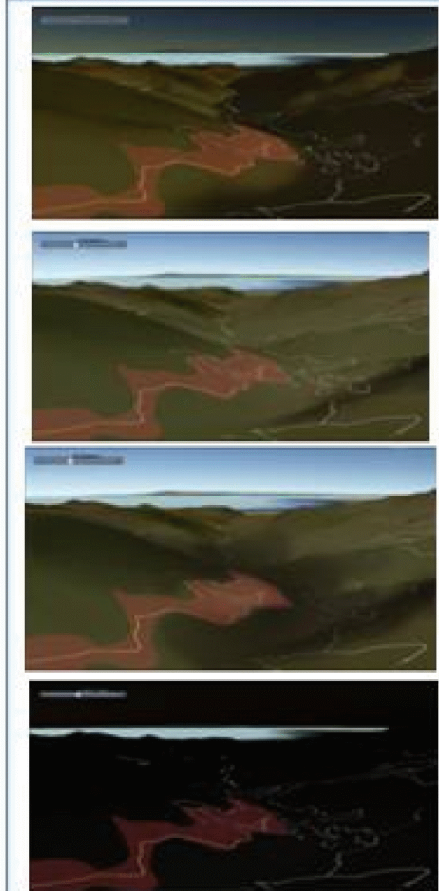
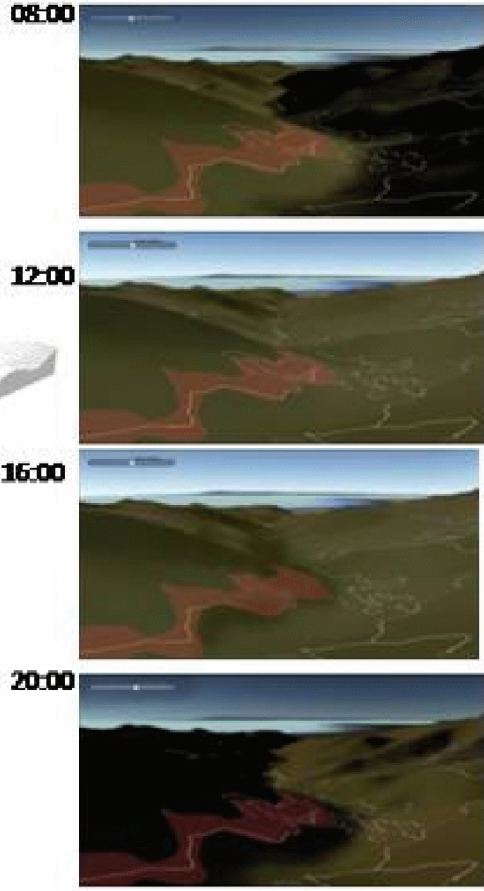
1

Σκιάσεις περιοχής

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΑ ΦΩΤΕΙΝΑ ΣΗΜΕΙΑ

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

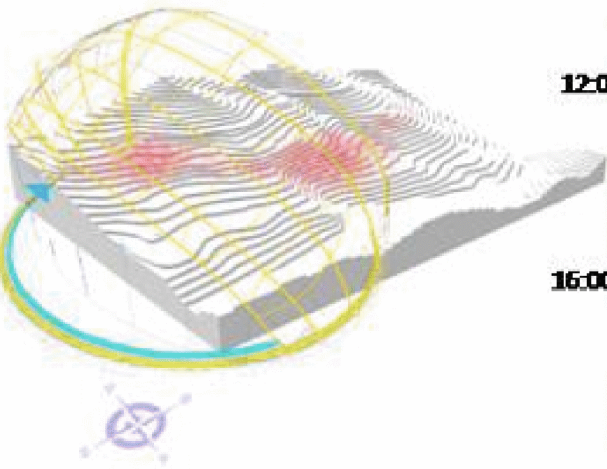
ΧΕΙΜΕΡΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ΝΟΤΙΑ ΑΝΟΙΓΜΑΤΑ
Για μέγιστη ηλιοφάνεια κατά τη διάρκεια της ημέρας

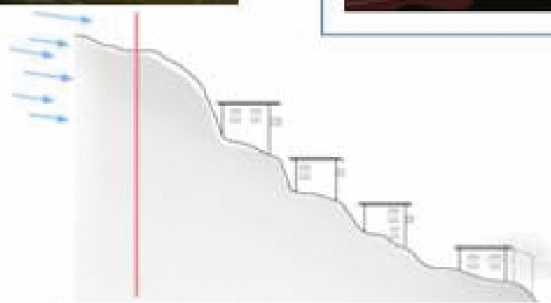
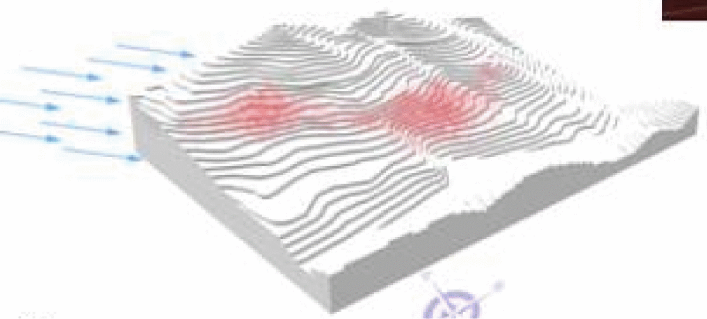
Στο σχήμα 1 παρατηρείται μια συσσώρευση των σπασιών σε συγκεκριμένες περιοχές. Με βάση το σχήμα 2 όπου φαίνεται η πορεία του ήλιου αλλά και με βάση τις εικόνες με τις σκιάσεις τις περιοχής κατά τη διάρκεια μιας μέρας, σε χειμερινή και καλοκαιρινή περίοδο, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η ανάπτυξη του οικισμού έγινε στα σημεία όπου είχαν τη μέγιστη ηλιοφάνεια κατά τη διάρκεια μιας μέρας για φυσική θέρμανση των χώρων του κάθε σπασιού. Μια άλλη αιτία ανάπτυξης του οικισμού στους πρόποδες του βουνού είναι η αποκοπή των ψυχρών νοτιοδυτικών ανέμων που πνέουν από τα ψηλότερα ορεινά όπως φαίνεται στις εικόνες 3 και 4.

Πορεία ήλιου

2

Κατεύθυνση ανέμου

Αποκοπή ψυχρών νοτιοδυτικών ανέμων που πνέουν από

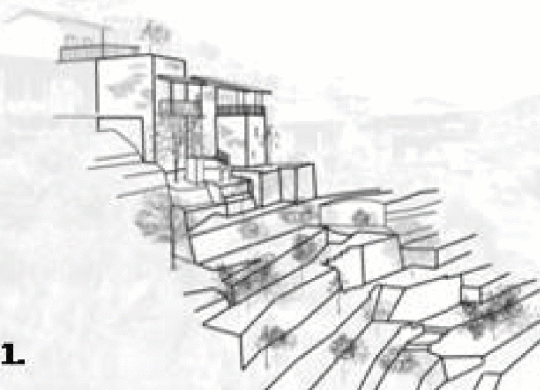

ΧΕΙΡΙΣΜΟΣ ΥΨΟΜΕΤΡΙΚΩΝ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΕΩΝ

Ο Καλοπαναγιώτης αποτελεί ένα ορεινό χωριό με έντονες υψομετρικές διαφορές και περιορισμένη έκταση επίπεδης επιφάνειας για δόμηση. Επομένως οι κάτοικοι δημιούργησαν δόμες (σχ.1) για εξομάλυνση του εδάφους, ώστε να ικανοποιήσουν τις ανάγκες τους για καλλιέργεια και δόμηση. Η ανάγκη για επέκταση του οικισμού οδήγησε στην καθ' ύψος ανάπτυξη (εικ.3) του και διαμόρφωση διαφόρων επιπέδων (εικ.2). Τα δημόσια στενά περάσματα (εικ.4) που ενώνουν τους οικισμούς στον κάθετο άξονα οικειοποιήθηκαν από τους κατοίκους δημιουργώντας ένα κλίμα εσωστρεφούς γειτονιάς (εικ.5)

2.

1.

3.

ΑΝΑΓΚΗ ΓΙΑ ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΧΩΡΟΥ

ΚΑΘ' ΥΨΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΧΩΡΙΟΥ

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΣΧΕΣΕΩΝ

ΔΟΜΕΣ

Περιορισμένη έκταση επίπεδης επιφάνειας για δόμηση

4.

ΟΙΚΙΟΠΟΙΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΠΕΡΑΣΜΑΤΩΝ

5.

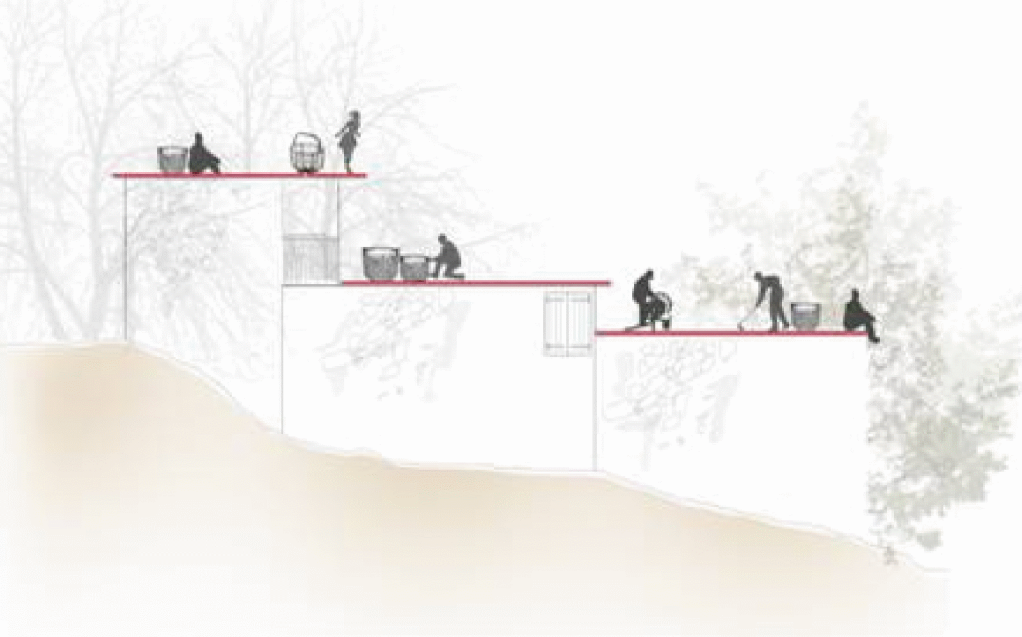
ΔΟΜΕΣ – ΕΠΙΠΕΔΕΣ ΣΤΕΓΕΣ

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΩΝ ΕΝΑΣΧΟΛΙΩΝ ΚΑΙ ΑΝΙΣΤΑΣΕΩΝ

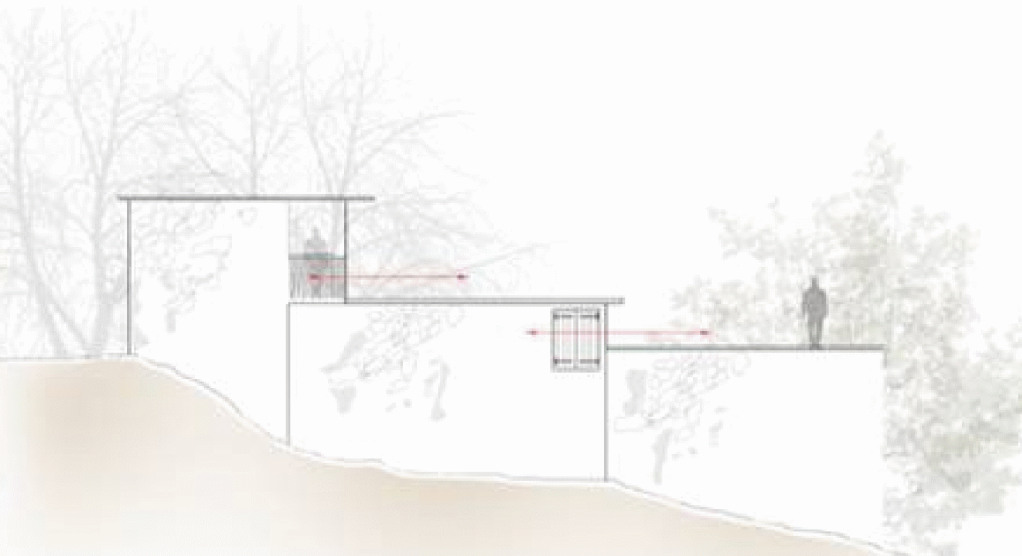

Ορεινό χωριό - προστασία από κερκικές συνθήκες
↓
ΚΕΚΛΙΜΕΝΕΣ ΣΤΕΓΕΣ

Το χωριό ήταν φημισμένο για τη μεγάλη παραγωγή σταφυλιών, με αποτέλεσμα οι κάτοικοι να παρασκευάζουν κρασί και υποπροϊόντα του, αναπτύσσοντας μια έντονη εμπορική δραστηριότητα ανταλλαγής με τα γειτονικά χωριά. Τα προϊόντα αυτά, λόγω της συνεχής και σταθερής ανάγκης επαφής με τον ήλιο αλλά και της ταυτόχρονης προστασίας από τα ζώα, τοποθετούνταν τις δόμες των σπυριών. Έτσι, οι δόμες εξυπηρετούσαν τις καθημερινές ενασχολήσεις των κατοίκων αλλά και τις ανάγκες τους, αφού στις θερμές βραδινές περιόδους του καλοκαιριού, πρόσφεραν ένα δροσερό περιβάλλον για ύπνο.

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΣΧΕΣΕΩΝ

Λόγω της υψομετρικής διαφοροποίησης του εδάφους αλλά και της ύπαρξης διαφορετικών επιπέδων σπυριών (μονώφων και διώροφων), δημιουργούνται επιμέρους σχέσεις γεφύρωσης δώματος με γειτονικά παραθύρα και μπαλκόνια. Έτσι τα ιδιωτικά εσωτερικά μέρη μιας οικίας έρχονται σε επαφή με τους πιο δημόσιους εξωτερικούς χώρους (δώματα) μιας άλλης οικίας.

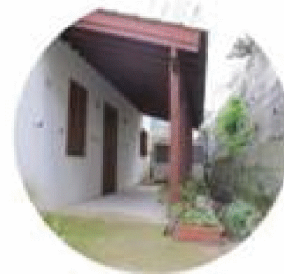
Α. ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΧΩΡΟΥ ΜΕΤΑΞΥ ΠΛΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΔΟΜΗΣ ΩΣ ΜΕΡΟΣ ΤΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ

1.

Δημιουργία χώρου μεταξύ ορίου σπταιού και κεκλιμένου εδάφους

ΧΡΗΣΗ ΩΣ ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΑ ΑΥΛΗ ΠΙΟ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

2.

Οι κάτοικοι εκμεταλλεύτηκαν το μεγάλο ύψος και χιζόντας τα σπταια τους σχεδόν πάνω στις υψομετρικές κομπύλες, δημιουργήθηκε ένα χώρος μεταξύ του ορίου του σπταιού και του κεκλιμένου εδάφους (σχ.1). Ο χώρος αυτός χρησιμοποιήθηκε σαν μια δευτερεύουσα αυλή πιο ιδιωτικού χαρακτήρα (σχ.2) σε σχέση με το κλίμα που επικρατούσε στα στενά δημόσια περάσματα όπως προαναφέρθηκε. Σε άλλες περιπτώσεις, όταν δεν υπήρχε αρκετός χώρος, οι κάτοικοι επέλεξαν να αξιοποιήσουν την πλαγιά, εισχωρώντας την οικοδομή τους μέσα σε αυτή προσδίδοντας στο κτίριο μια φυσική μόνωση (εικ.3) αλλά και μια μορφή ιδιωτικότητας από τα δημόσια περάσματα που βρίσκονταν πάνω ή στην ίδια ευθεία με το επίπεδο της οροφής τους (εικ.4).

Β. ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΠΛΑΓΙΑΣ ΓΙΑ ΕΙΣΧΩΡΗΣΗ ΟΙΚΟΔΟΜΗΣ

3.

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΙΔΙΩΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

4.

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΣΧΕΣΕΩΝ ΜΕΤΑΞΥ ΠΕΡΑΣΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΒΑΣΕΙΣ ΣΠΙΤΙΩΝ

1.

Διαφοροποίηση ιδιωτικότητας μονοκατιών

Με την υψομετρική διαφοροποίηση δημιουργούνται πτυχώσεις στις πορείες πρόσβασης που διαφέρουν σε πλάτος και υλικό αναλόγως της σχέσης τους με το δημόσιο (εικ.1).

Ως αποτέλεσμα, δημιουργούνται οπτικές σχέσεις των χρηστών στα δημόσια περάσματα με τον εσωτερικό χώρο των σπιτιών (εικ.2)

2.

ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ ΕΠΙΠΕΔΩΝ ΜΟΝΟΠΑΤΙΩΝ
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΟΠΤΙΚΩΝ ΕΠΗΡΕΑΣΜΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΕΝΤΟΣ ΟΙΚΙΣΜΟΥ (ΙΔΙΩΤΙΚΟ - ΔΗΜΟΣΙΟ)

ΔΗΜΟΣΙΟ ΠΕΡΑΣΜΑ

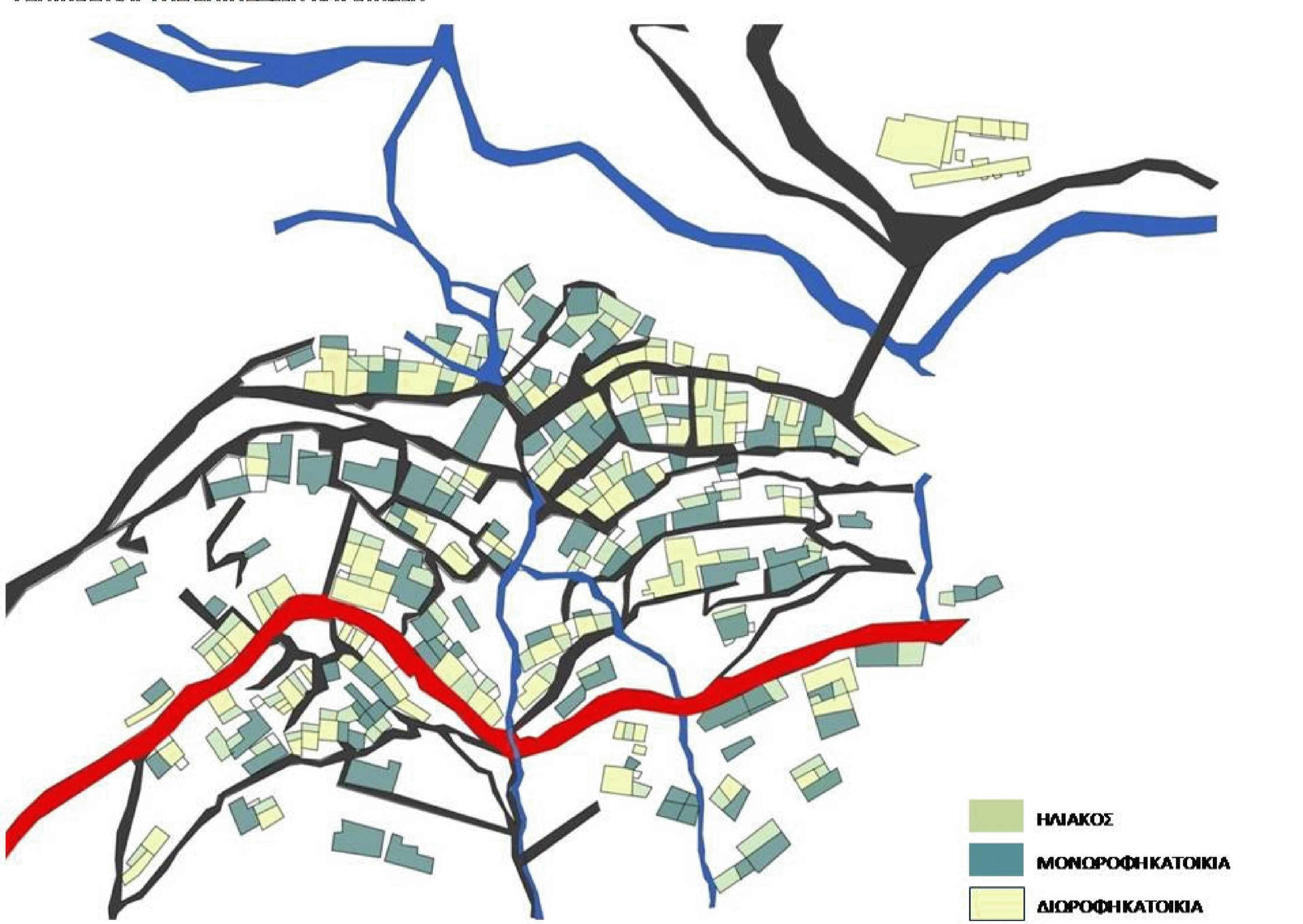

ΠΕΡΑΣΜΑ ΑΝΑΜΕΣΑ ΑΓΓΩ ΕΙΣΟΔΟΥΣ ΣΠΙΤΙΩΝ

ΠΕΡΑΣΜΑ ΠΟΥ ΚΑΤΑΛΗΓΕΙ ΣΕ ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΧΩΡΟ ΣΠΙΤΙΩΝ

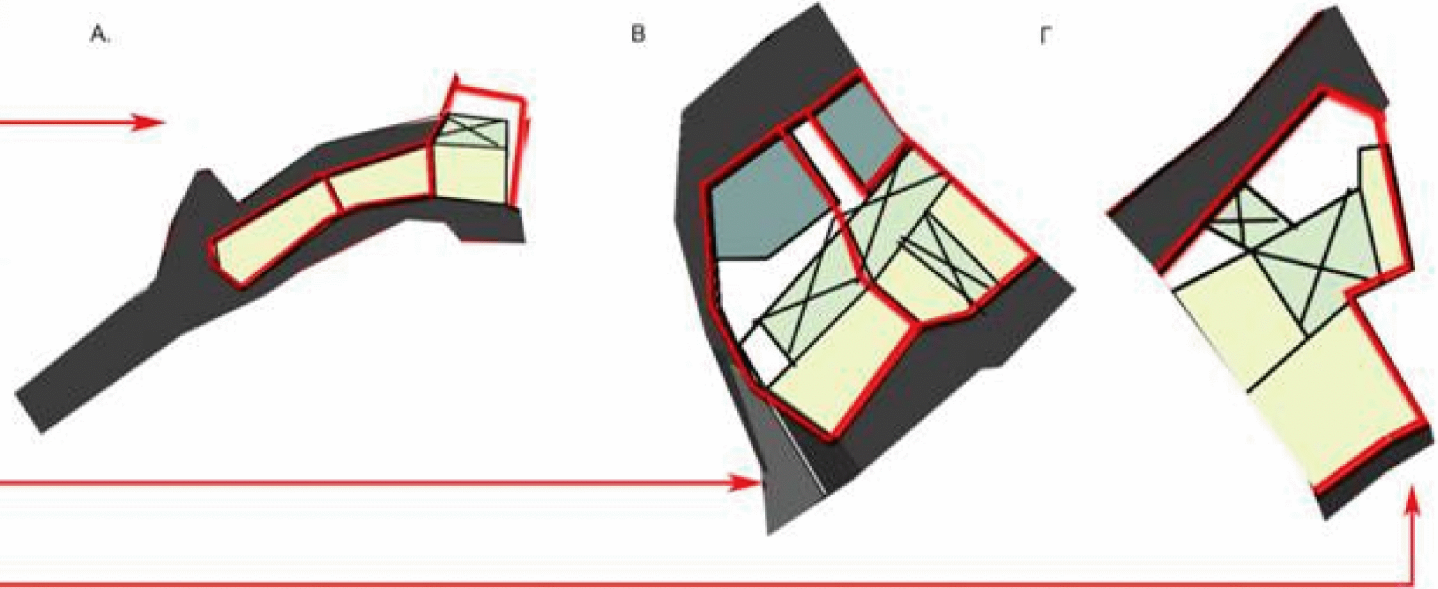
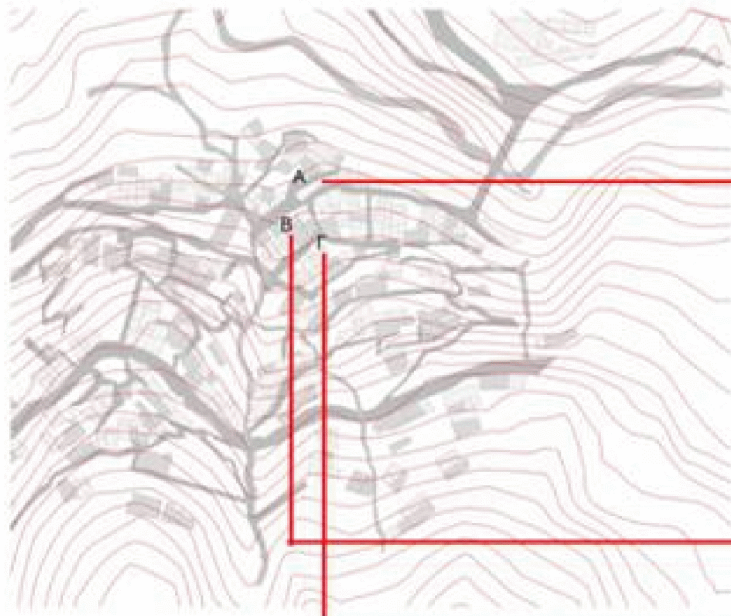

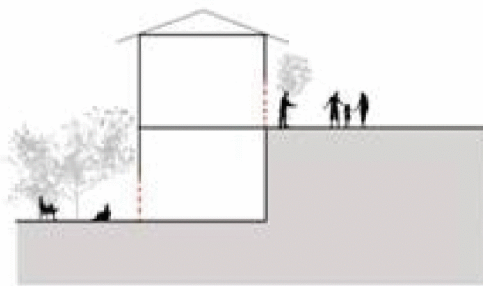

ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ ΥΨΟΜΕΤΡΩΝ – ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ

ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΑΠΟ ΤΙΣ ΔΥΟ ΠΛΕΥΡΕΣ ΤΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

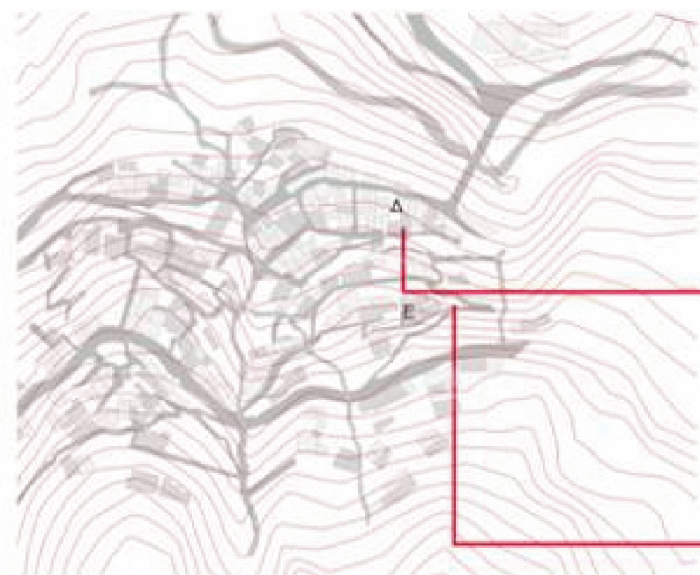
ΔΙΑΓΡΑΜΑΤΙΚΗ ΤΟΜΗ

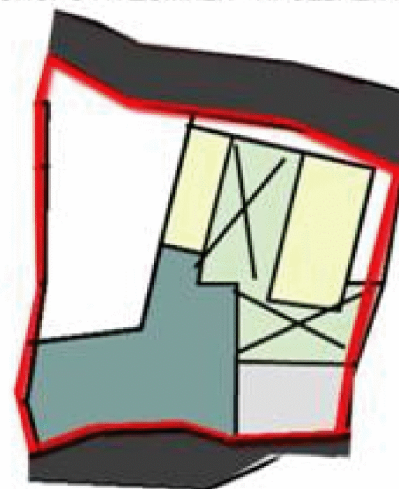
Σε ιδιοκτησίες όπου υπάρχει δρόμος στις δύο πλευρές τους, με τον πίσω δρόμο σε πιο ψηλό επίπεδο από τον μπροστά γίνεται τοποθέτηση διώροφης οικίας στο πίσω μέρος του οικοπέδου και μονώροφης στο μπροστινό μέρος του οικοπέδου (εικ. 1,2). Επιπλέον στα διώροφα σπίτια η είσοδος στην κατοικία γίνεται από δύο μεριές λόγω της υψομετρικής διαφοράς όπως φαίνεται στη διαγραμματική τομή.

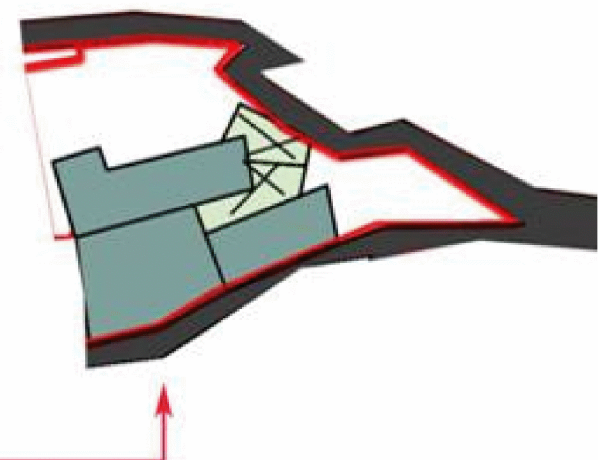
ΜΟΝΟΡΟΦΗ ΔΟΜΗΣΗ - ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΜΕΣΩ ΗΛΙΑΚΟΥ

Δ

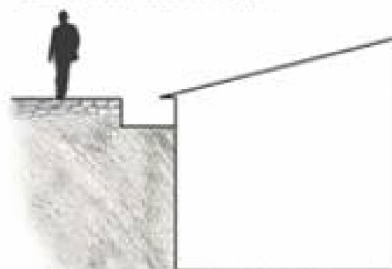

Ε

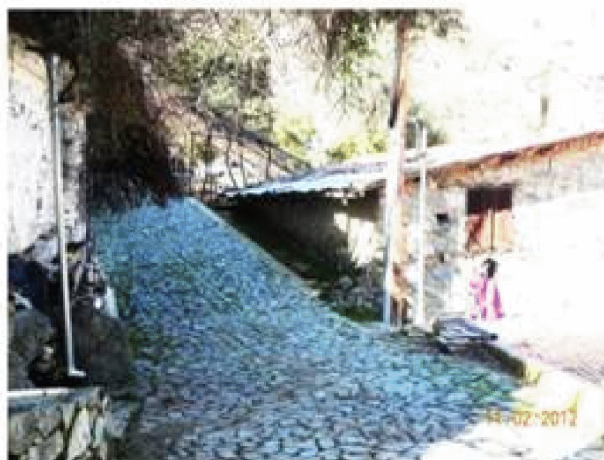

ΟΨΗ ΠΟΥ ΚΑΛΥΠΤΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΔΡΟΜΟ ΛΟΓΟ ΥΨΟΜΕΤΡΙΚΗΣ ΔΙΑΦΟΡΑΣ

ΔΙΑΓΡΑΜΑΤΙΚΗ ΤΟΜΗ

Τεμάχια με πρόσβαση στις δύο πλευρές τους, τοποθετούν την μονώροφη κατοικία στο πίσω μέρος του οικοπέδου, δίπλα στο δρόμο με αποτέλεσμα να καλύπτεται η όψη της από το δρόμο, εξασφαλίζοντας, έτσι, μια πιο ιδιωτική πρόσβαση στο μικροστό μέρος του τεμαχίου μέσω του ηλιακού όπως φαίνεται στις εικόνες 1,2 καθώς και στη διαγραμματική τομή.

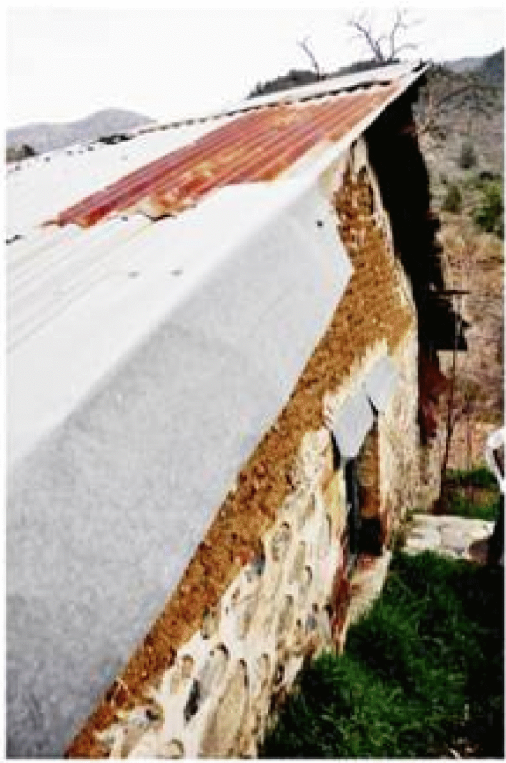
1.

ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΑΠΟ ΠΙΣΩ ΜΕΡΟΣ - ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΙΔΙΩΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

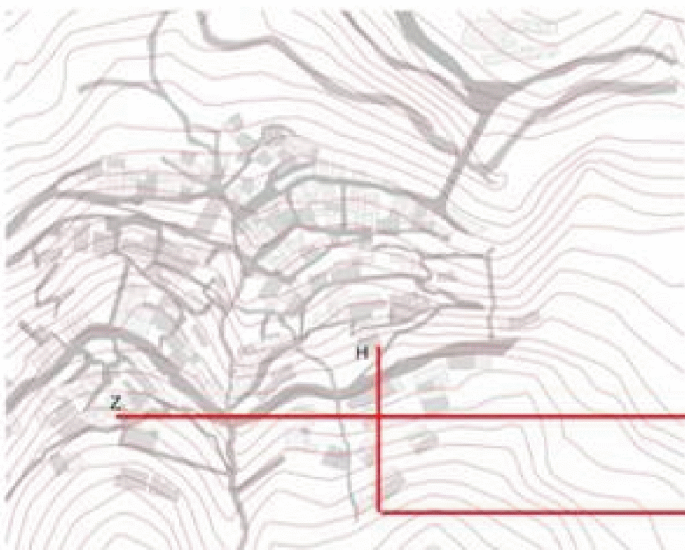

ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΜΕΣΩ ΗΛΙΑΚΟΥ - ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ ΣΧΕΣΕΩΝ ΜΕ ΤΟ ΔΡΟΜΟ ΣΤΙΣ ΑΛΛΕΣ ΟΥΕΙΣ
ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΙΔΙΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

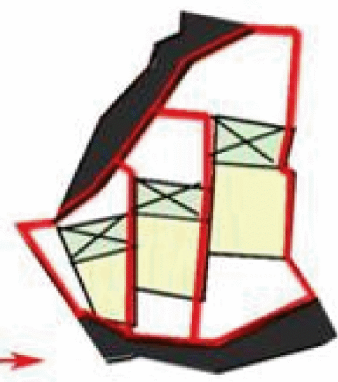

ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΣΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

Z

H

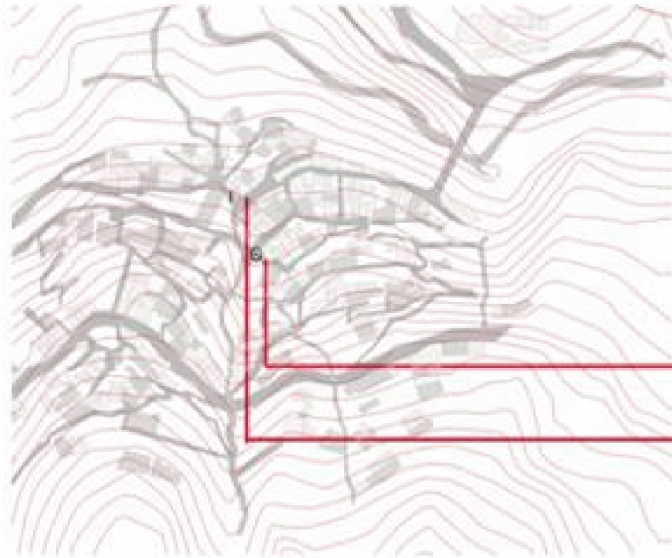

ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟ ΔΗΜΟΣΙΑ
ΠΡΟΣΒΑΣΗ - ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΑ ΙΔΙΩΤΙΚΗ

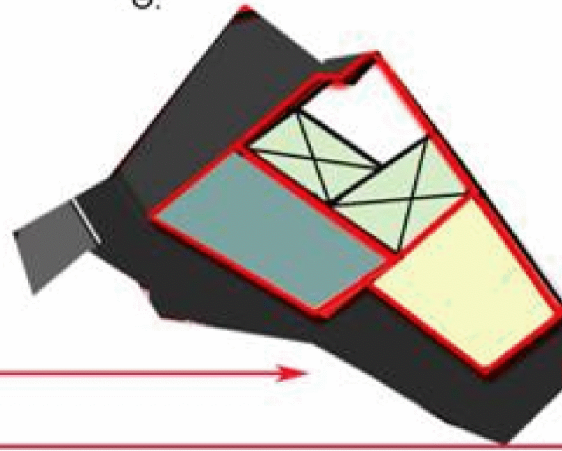

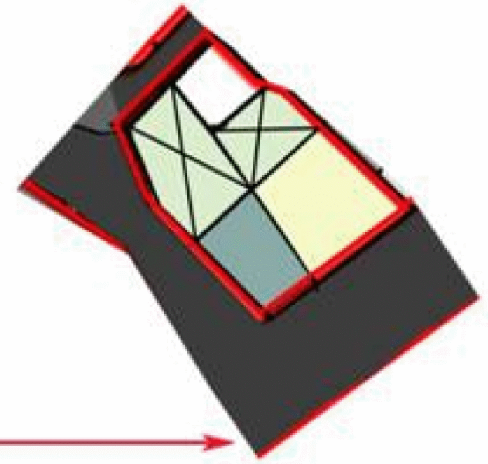
ΔΗΜΟΣΙΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΙΣ ΔΥΟ ΠΛΕΥΡΕΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΠΕΔΟΥ

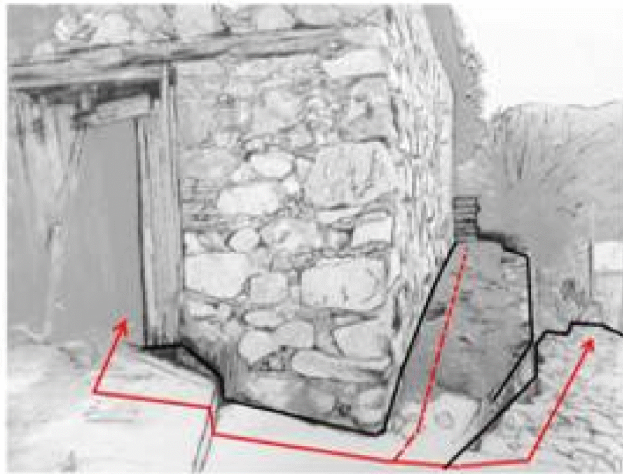
θ.

ι.

ΔΙΑΓΡΑΜΑΤΙΚΟ ΣΚΙΤΣΟ - ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΝΔΙΑΜΕΣΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΛΟΓΩ ΥΨΟΜΕΤΡΙΚΗΣ ΔΙΑΦΟΡΑΣ ΤΩΝ ΕΠΙΠΕΔΩΝ ΤΟΥ ΔΡΟΜΟΥ

ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΣΗ ΥΛΙΚΟΥ ΣΕ ΚΑΘΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ (ΔΗΜΟΣΙΟ - ΙΔΙΩΤΙΚΟ)

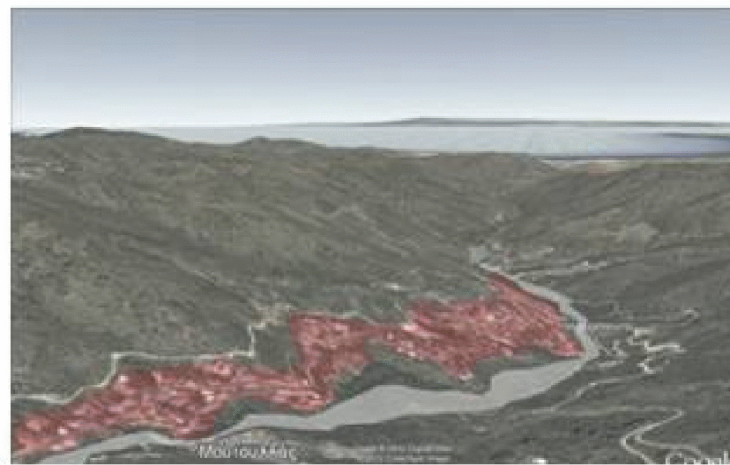

Ένταξη στο τοπίο

Το Στοιχείο Του Νερού

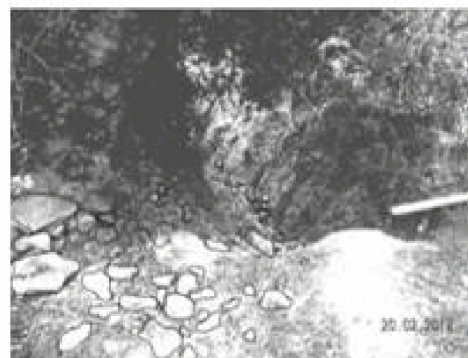
Στο τοπογραφικό της εικόνας 1 και 2 φαίνεται με κόκκινο χρώμα η τοποθεσία του οικισμού του Καλοπαναγιώτη σε σχέση με το ποτάμι Σέτραχο που διατρέχει το χωριό κατά μήκος. Οι κάτοικοι εκμεταλλεύτηκαν το ποτάμι προκειμένου να αντλήσουν διάφορα οικοδομικά υλικά αλλά και το εύφορο έδαφος γύρω από το ποτάμι για τις καλλιέργειες τους. Τέλος θα μελετηθεί και ο βιοκλιματικός χαρακτήρας του νερού και το ρόλο του σε σχέση με τον οικισμό.

Η πέτρα

Τα αργάκια που διαπερνούν το χωριό αλλά και ο ποταμός που βρίσκεται στο κάτω μέρος του χωριού ήταν πηγή για την συλλογή πέτρας ανθεκτικής ως προς την υγρασία του ποταμού. Με την πέτρα αυτή έφτιαχναν τις τοιχοποιίες των σπταίων καθώς και τις δόμες και τα μονοπάτια. Παρατηρούμε επίσης ότι η τοιχοποιία των σπταίων που βρίσκονται κοντά στο ποταμό είναι εξολοκλήρου από πέτρα (εικ.1) ενώ σε κάποια απομακρυσμένα σπίτια (σε σχέση με τον ποταμό) παρατηρούμε και την ύπαρξη πλιθιαριού, όμως η βάση του σπταίου είναι κατασκευασμένη από πέτρα (εικ.2)

Αργάκια

Ποταμός Σέφραχος

1.

Σπταία που γεφυρώνουν με ποταμό πέτρινα

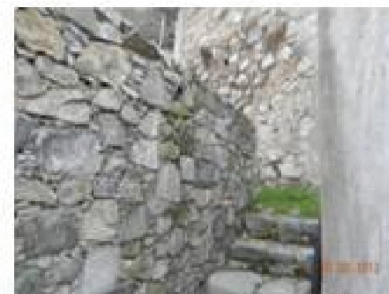

2.

Σπταία απομακρυσμένα από ποταμό
Κάτω μέρος πέτρα, πάνω πλιθιάρι

Ανάγκη για αποφυγή υγρασίας

Πέτρινη τοιχοποιία

Δόμες και πέτρινα μονοπάτια

Η βλάστηση στις παρυφές του ποταμού —> Δώματα σπιτιών

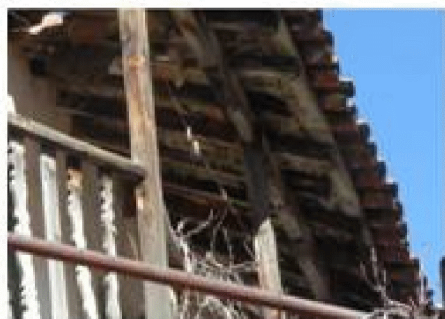

καλάμια

Πλατάνια, σκλήδρι, σφαναταμιές —> Βολίτζια δωματίων

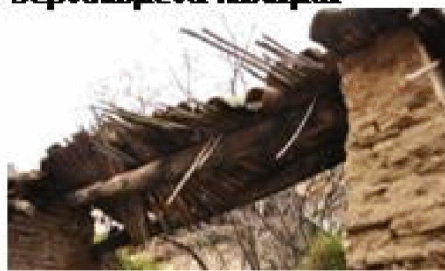
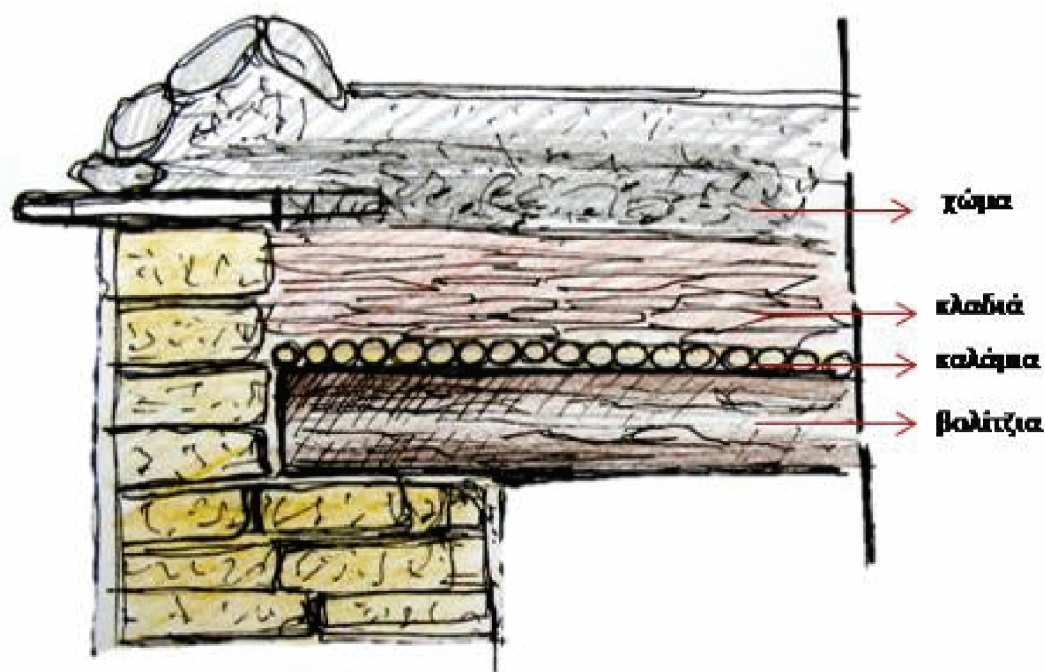
Τα καλάμια, οι κορμοί των δέντρων καθώς και τα κλαδιά τους ήταν υλικά απαραίτητα για τη δόμηση των δωματίων και αφθονούσαν στις παρυφές του ποταμού. Χρησιμοποιήθηκαν στα βολίτζια για στήριξη στέγης και πατώματος αλλά και σαν μόνωση.

ψάθα

Βερνικωμένα καλάμια

Αυτούσια χρήση

Αυτούσια χρήση κορμών και χοντρών κλαδιών

Χωροθέτηση οικισμού και καλλιεργήσιμης περιοχής

Παρατηρήσαμε ότι ο οικισμός τοποθετήθηκε σε αρκετή απόσταση σε σχέση με το ποταμό έτσι ώστε να αποφθεχθεί η υπερβολική υγρασία (εικ.1). Αντίθετα οι καλλιέργειες βρίσκονται κοντά στο ποταμό εξαιτίας του γόνιμου εδάφους που έχει δημιουργηθεί αλλά και λόγω ευκολίας της άρδευσης και πότισμα των καλλιεργειών.

1.

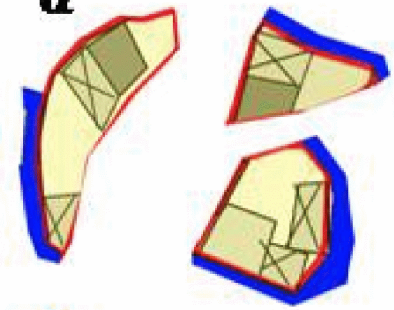

Αργάκια και ρυακιά εντός του πυρήνα

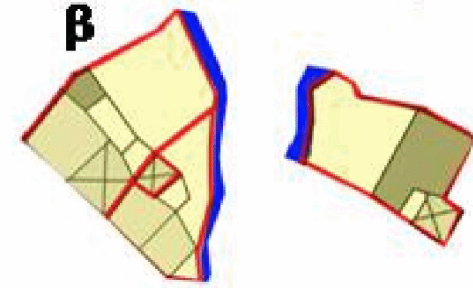
α

Τοποθέτηση ηλιακών (ημυπαίθριων χώρων) προς το αργάκι

→ Απόσταση οικοδομής από νερό, αποφυγή υγρασίας

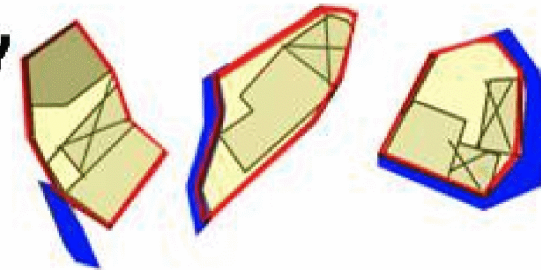
β

Δόμηση προς το πίσω μέρος του οικοπέδου

→ Εκμετάλλευση νερού για καλλιέργειες, αποφυγή υγρασίας

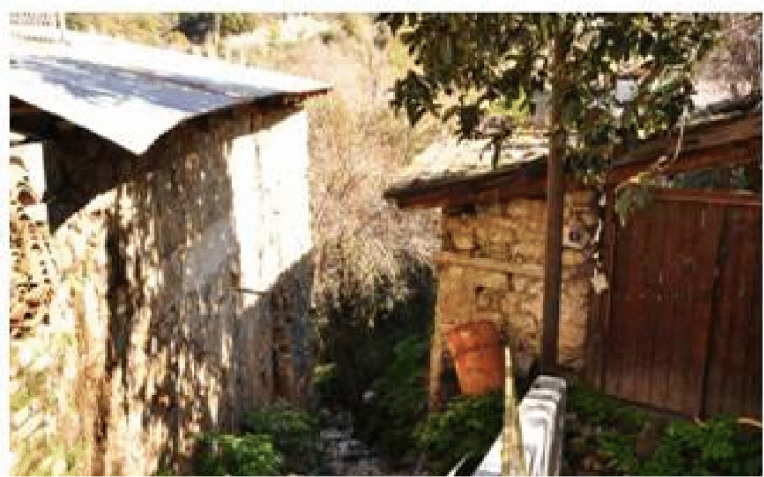
γ

Διώροφα στίπια προς την πλευρά του ποταμού

→ Απόσταση από έδαφος, αποφυγή υγρασίας

α

γ

Βιοκλιματικός χαρακτήρας νερού

Ανοίγματα και μπαλκόνια προς ποταμό

Τα μπαλκόνια των σπυαίων και τα ανοίγματά τους ήταν στραμμένα προς τον ποταμό, λόγω θέας αλλά και λόγω βιοκλιματικού χαρακτήρα. Η διαφορά θερμοκρασίας που δημιουργείται από τον ποταμό προκαλεί το χειμώνα θερμά στρώματα αέρα ενώ το καλοκαίρι ψυχρότερα στρώματα αέρα λόγω δάσυνσης του αέρα από την εξάτμιση

